

Zitierhinweis

Hlaváček, Ivan: Rezension über: Robert Gramsch, Das Reich als Netzwerk der Fürsten. Politische Strukturen unter dem Doppelkönigtum Friedrichs II. und Heinrichs (VII.) 1225-1235, Ostfildern: Thorbecke Verlag, 2013, in: Český časopis historický, 2014, 4, S. 813, DOI: 10.15463/rec.1189734289

český časopis historický

copyright

Dieser Beitrag kann vom Nutzer zu eigenen nicht-kommerziellen Zwecken heruntergeladen und/oder ausgedruckt werden. Darüber hinausgehende Nutzungen sind ohne weitere Genehmigung der Rechteinhaber nur im Rahmen der gesetzlichen Schrankenbestimmungen (§§ 44a-63a UrhG) zulässig.

Robert GRAMSCH

*Das Reich als Netzwerk der Fürsten.
Politische Strukturen unter dem
Doppelkönigtum Friedrichs II.
und Heinrichs (VII.) 1225–1235*

(= Mittelalter-Forschungen, Bd. 40)
Ostfildern, Thorbecke Verlag 2013, 424 s.,
s řadou grafů a 28 tabulkami klientských
a jiných vazeb ve volně vložené příloze,
ISBN 978-3-7995-0790-5.

Politická historie není jen souborem dat bitev a politických rozhodnutí či usnesení, resp. jejich interpretací, vycházejícím z nabízených údajů. Je také sledováním a zjišťováním sítí, vlivů či různých zákulisních dění. Jestliže v novověku přibývá pramenů, které dovolují proniknout za jevovou stránku, často až geometrickou řadou (takže mohou zákulisní dění i znepřehledňovat), ve středověku je situace opačná. Často máme málo i pramenů „prvního sledu“, o těch dalších ani nemluvě. Je ovšem často nutno probojovat se i do onoho „podhoubí“, bez ohledu na obtíže. Velmi závažnou, ba základní disciplínou, která tu otvírá cestu, je genealogie. Leckdy je možno hovořit i o „genealogii příbuznosti názorové“, při čemž ony názory nejsou vždy záležitostí ideovou, ale často jen otázkou bezprostředního či perspektivního dosahu různých osobních a klientských vazeb. A jsou to často svědečné řady listin, zejména v kombinaci s itinerářovými údaji, které mohou vést výzkum překvapivě dále.

Původně vystudovaný fyzik, ale pak profesionální medievista analyzuje v knize o sítích vztahů říšských knížat sítí příbuzenských, názorových či jiných vazeb v říši za vlády, resp. „vlády“ Jindřicha (VII.), syna Friedricha II. Ten se netěšil velké přízni historiků, ba naopak hromadily se jeho odsudky. Pokus Emila Franzela v roce 1929 o jeho rehabilitaci nenalezl ještě u Gramsche velké pochopení (pokud jde o Franzelův poznámkový aparát, nemůže ovšem pochopení nalézt nikdy). Kladnější pohled E. Thoraua (1998) jím už ale byl v podstatě akceptován, aby Gramsch

ukázal, že Jindřichovo ztroskotání nebylo především důsledkem jeho osobních vlastností, nýbrž Friedrichem II. špatně nastaveného systému dvojvládní otce a syna, tedy Friedricha II. a Jindřicha (VII.).

Autor se snaží postupovat metodologicky podle sociologických ukazatelů, které na základě zejména diplomatické látky modeluje do měnících se struktur středoevropské nobility. Ty se pokouší graficky zachytit v mapových přílohách. V nich se ukazuje, že důležitou roli hráli i Přemyslovci. Šlo ovšem zejména o Přemysla I., pak i o jeho dceru, svatou Anežku Přemyslovnu, ale ovšem i o další členy přemyslovského rodu, jak o tom svědčí v rejstříku dobrá polovina jednoho sloupce odkazů. V politické situaci, vzniklé vzrůstajícími tenzemi mezi protagonisty politického života vidí autor už jakýsi předobraz budoucího interregna. Kniha se tak stává do jisté míry i bohemikem a zejména je také příspěvkem k nikdy nekončící diskusi o postavení českého státu v rámci středověké říše. Že v ní o české literatuře není učiněna ani zmínka, ač zejména v pracích Václava Novotného resp. Josefa Žemličky by bylo možno v leccčems nalézt zajímavé postřehy, je bohužel takřka stálým evergreenem západních literatur.

I. Hlaváček

Raný novověk

Petr KOZÁK

*Účty dvora prince Zikmunda
Jagellonského, vévody hlohovského
a opavského, nejvyššího hejtmána Slezska
a Lužic, z let (1493) 1500–1507.*

Kritická edice pramene

Opava, Slezské zemské muzeum – Dolní
Břežany, Scriptorium 2014, 742 s.,
ISBN 978-80-87271-98-8 (Scriptorium);
978-80-87789-15-5 (Slezské zemské muzeum).

Princem Zikmundem Jagellonským, figurujícím v titulu knihy, není nikdo jiný než pozdější